

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

The Guardian

شترنج ایران و اسرائیل و خطر بزرگ در خاور میانه

از زمانی که حماس توانست در هفتم اکتبر از حصار یک میلیارد دلاری غزه عبور کرده و به اسرائیل حمله کند و از زمانی که اسرائیل به سختی به این حمله واکنش نشان داده، بارها و بارها پیش آمده که تحلیلگران گفته‌اند این بار دیگر جنگی بزرگ در خاورمیانه رخ خواهد داد. حالا که بیش از ۱۰ ماه گذشته است، می‌بینیم که هیچ‌کدام از آن گمانه‌زنی‌ها معتبر نبوده‌اند و منطقه هنوز از یک جنگ فراگیر در امان مانده است. تعداد تلفات در غزه به واسطه حمله اسرائیل به غزه به بیش از ۴۰ هزار نفر رسیده است. البته در این آمار غیرنظامیان از نظامیان تمیز داده نشده‌اند اما گمان می‌رود که دوسوم این تعداد تلفات، مربوط به غیرنظامیان از جمله زنان و کودکان باشد. علاوه بر این تعداد زیادی نیز هنوز زیر آوار هستند که گمان می‌رود تعدادشان به ۱۰ هزار نفر برسد. اسرائیل مدعی است که بیش از ۱۴ هزار نیروی حماس را کشته است. روز جمعه اخیر ارتش اسرائیل دستور تخلیه ده‌ها هزار نفر از مردمی که در منطقه امن بشردوستانه زندگی می‌کردند را صادر کرد. اسرائیل اعلام کرد که از این منطقه راکت‌هایی به سمت اسرائیل شلیک شده است. به‌رغم همه نگرانی‌ها به نظر می‌رسد که حالا به نقطه حیاتی در این بحران رسیده‌ایم. دیوید لای، وزیر خارجه انگلیس به همراه همتای فرانسوی‌اش در مقاله‌ای در روزنامه آیزرور، این مهم را تذکر داده‌اند. در این مقاله آمده است: «گروگان‌ها هنوز در اختیار حماس هستند. درگیری میان اسرائیل و حزب‌الله لبنان تشدید شده است. تهدید ایران به تشدید بیشتر تنش معنایش این است که منطقه با خطر روبه افزایش یک جنگ فراگیر روبه‌رو است. چرخه خشونت ویرانگر در منطقه همچنان به پیش می‌رود. هر دو وزیر خارجه خواستار برقراری آتش‌بس در غزه شدند و از ایران و اسرائیل خواستند تا از تشدید بیشتر تنش اجتناب کنند. چنین درخواست‌هایی اغلب مطرح شده است و البته همیشه نادیده انگاشته شده‌اند. یک دلیل برای این امر این است که استفاده از خشونت موجب شده تا سیاست‌گذاران حس کنترل بر امور را از دست بدهند. در واقع، کنترل بر روند وقایع تبدیل به یک توهم شده است. اقدام اسرائیل در ترور اسماعیل هنیه در تهران مثالی است از کنترل خارج شدن امور. ترور رهبر سیاسی حماس بخشی از تلاش و برنامه علنی اسرائیل برای از میان بردن رهبران حماس بود اما دیگر اهداف را نیز برآورده می‌کند: اسرائیل با این ترور قصد داشت روحیه داخلی در اسرائیل را بالا برده و حمایت از نتانیاها را افزایش دهد و بار دیگر ابتکار جنگ در غزه را به دست ارتش اسرائیل برگرداند. اما اسرائیل هم کنترل محدودی بر آنچه که قرار است بعدها رخ دهد، دارد. تصمیم برای پاسخ و چگونگی پاسخ در اختیار ایران است. برخی در تهران معتقدند که این رفتار اسرائیل را باید با رفتاری مشابه پاسخ داد. محافظه‌کاران اما معتقدند که اسرائیل باید مجازات شود اگرچه جسورتر خواهد شد. در ماه آوریل، ایران به حمله اسرائیل به کنسولگری‌اش در دمشق با شلیک صدها موشک و پهپاد پاسخ داد. این حمله به سمت تأسیسات نظامی و امنیتی اسرائیل انجام شد. این بار نوعی از تلافی ایران که موجب وارد آمدن خسارات زیاد شود می‌تواند موجب بروز یک درگیری بسیار گسترده شود. تصمیم‌گیران در ایران تأثیر چندانی بر روند رخدادها ندارند و این روندها ممکن است تبعات ناخواسته‌ای داشته باشد که ایران و منطقه را تهدید کند.

تحولات
منطقه

صفحات پایانی بهار عربی

بررسی روند ازسرگیری روابط ترکیه و سوریه و موضع ایران

احیای سیاست تنش صفر با همسایگان در چندسال گذشته موجب ازسرگیری روابط آنکارا با قاهره و ریاض شده است. یکی از طولانی‌ترین بحران‌های دیپلماتیک ترکیه اما از سال ۲۰۱۱ با سوریه آغاز شده و همچنان نیز تداوم دارد. اولین مرحله از شکاف در روابط آنکارا با دمشق، ژوئن ۲۰۱۱، طی سخنان عبدالله گل رئیس‌جمهور وقت ترکیه رخ داد که وی در واکنش به تظاهرات خیابانی، موضع‌گیری مداخله‌جویانه انجام داد. عبدالله گل از فشار اسد خواست تا در سوریه تحول سیاسی انجام دهد و اجرای گفت‌وگوهای ملی را ناکافی خواند و هم‌زمان با تشدید تظاهرات‌ها و وقوع برخی درگیری‌های مسلحانه در آگوست ۲۰۱۱، احمد داود ایلووزیر خارجه وقت در پیامی شدیدالحن خواستار کناره‌گیری بشار اسد رئیس‌جمهور سوریه شد.

با ورود موج بهار عربی به سوریه در سال ۲۰۱۱ و آغاز اعتراضات در این کشور، ترکیه نیز از جمله نخستین کشورهایی بود که هم‌راستا با کشورهای عربی به رهبری عربستان سعودی، حمایت خود را از معاندین حکومت بشار اسد آغاز کرد و اطمینان داشت که به‌زودی شاهد سقوط حکومت در این کشور خواهد بود؛ آنکارا در مرحله نخست نشست دوستان سوریه در آوریل ۲۰۱۲ (اردیبهشت ۱۳۹۱) با حضور کشورهای که خواستار سرنگونی دولت دمشق بودند، میزبانی کرد. ترکیه همچنین یکی از حامیان مهم ارتش آزاد سوریه در سال‌های نخست جنگ داخلی محسوب می‌شد. پارلمان ترکیه در اکتبر ۲۰۱۲ (مهر ۱۳۹۱) با لایحه پیشنهادی دولت این کشور برای انجام اقدام نظامی در سوریه موافقت کرد تا ارتش ترکیه در سپتامبر ۲۰۱۴ (شهریور ۱۳۹۳) به بهانه فرار تعدادی از شبه‌نظامیان مسلح‌گرد به داخل اراضی سوریه، به نقاط مرزی حمله کرده و کنترل گذرگاه‌ها را در اختیار بگیرد. ارتش ترکیه فوریه ۲۰۱۵ (بهمن ۱۳۹۳) اولین عملیات نظامی گسترده را در داخل خاک سوریه با عنوان «شاه فرات» انجام داد و ۱۰۰ خودروی نظامی ترکیه با هماهنگی با جدایی طلبان گرد و ارتش آزاد وارد سوریه شدند. ارتش ترکیه به بهانه مقابله با خطر گروه داعش و عقب‌راندن قسد در آگوست ۲۰۱۶ (مرداد ۱۳۹۵) عملیات «درع الفرات» (سپرفرات) را داخل خاک سوریه به موازات مرز انجام داد. این اولین عملیات نظامی گسترده ترکیه در داخل خاک سوریه محسوب می‌شد. ارتش ترکیه در مارس ۲۰۱۸ (فروردین ۱۳۹۷) با حمله به داخل خاک سوریه در عملیات «غصن الزیتون» (شاخه زیتون) شهر عفرین را اشغال کرد و اداره آن را به گروه‌های مسلح وابسته واگذار کرد. این شهر در کنترل قسد بود ولی ترکیه برای تضعیف کردها در این منطقه وارد عمل شد. ارتش ترکیه در اکتبر ۲۰۱۹ (مهر ۱۳۹۸) سومین عملیاتش را در داخل خاک سوریه با عنوان «نبع السلام» (چشمه صلح) انجام داد. این عملیات به بهانه اسکان دادن آواره‌های سوری بود ولی هدف اصلی آن ایجاد منطقه امن و عقب‌راندن شبه‌نظامیان قسد تا عمق ۳۰ کیلومتری خاک سوریه بود.

ترکیه همچنان به حضور نظامی خود به بهانه‌های امنیتی و مبارزه با گروه‌های گرد اصرار دارد و براساس نقشه حضور نیروهای نظامی خارجی در خاک سوریه، در طول سال منتهی به اواسط سال ۲۰۲۴، ترکیه تأسیسات نظامی خود را در سوریه حفظ کرد و یک موقعیت جدید اضافه کرد و تعداد آنها را به ۱۲۶ رسانده است که شامل ۱۲ پایگاه و ۱۱۴ پاسگاه است که بیشتر آنها در استان حلب (۵۸) و ادلب (۵۱) واقع شده‌اند. ترکیه همچنین دارای ۱۰ تأسیسات نظامی در رقه، چهار، در الحسکه، دو، در لاذقیه و یک پایگاه نظامی در حماه است.

شرط دمشق

اردوغان در نظر داشت تا پیش از انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۳، با ازسرگیری روابط با سوریه با دستکم آغاز این روند پس از دیدار با بشار اسد، پرسه بازگشت آوارگان سوری را به عنوان برگ برنده خود در انتخابات کلید بزند اما در آن مقطع، سیگنال مثبتی از سوی دمشق دریافت نکرد. آمار رسمی وزارت کشور ترکیه نشان می‌دهد که سه و نیم میلیون آواره سوری ساکن شهرهای مختلف این کشور هستند. به انتخابات پیش روی ریاست جمهوری در ترکیه و همچنین حضور نظامی ترکیه در خاک سوریه گفته که نمی‌خواهد با این دیدار موقعیت انتخاباتی رجب‌طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه را تقویت کند. روبرتز به نقل از منابع خود نوشت: «بشار اسد پیشنهاد دیدار با اردوغان را با حضور ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه رد کرده است.» گفته شده،

رانسان داد تا مثلاً افشا کند عراقچی گفته «ترامپ نمی‌تواند برجام را از بین ببرد» یا اینکه چرا مدال افتخار دریافت کرده هم یادآور رفتار زنده‌نشین‌جمهور سابقاً محبوب‌شان - احمدی‌نژاد - و همین تاژگی علیرضا زاکانی در مناظره‌ها بود که جویری عکس حسن روحانی را نشان می‌داد که اگر کسی نمی‌دانست می‌پنداشت در موقعیتی نامتناسب با جایگاه یک سیاست‌مدار روحانی است.

آقای عراقچی در واکنش گفته: «این فیلم سند افتخار من است، من در آن فیلم گفتم که ترامپ نمی‌تواند برجام را از بین ببرد که نتوانست. آمریکا دوبار برای نابودی برجام به شورای امنیت قطعنامه برد و شکست خورد. درباره مخالفت شهید فخری‌زاده با برجام و ماجرای گرفتن سکه هم من تا مدت‌ها بعد از شهادت فخری‌زاده عزادار بودم، در برجام با هم از نزدیک کار کردیم و هیچ‌کس به اندازه من با ایشان محشور نبود ولی نمی‌توانم و نمی‌خواهم وارد جزئیات شوم. همان نشان و مدالی را که ما گرفتیم و آقای فخری‌زاده هم گرفت.» او همچنین یادآوری نویستی قدیمی از مجری سابق گفته است: «من نمی‌گویم مرگ بر وطنی که هم‌وطنم عراقچی است؛ من احترام می‌گذارم به وطنی که منتقد آن بدون لگنت صحبت می‌کند و حتی ولایت‌پذیری مجلس را زیر سوال می‌برد.» با این حال نیاز به این استدلال‌ات و احتجاجات نیست. کافی بود می‌گفت: برادر جان! نیاز به این بازی‌ها نیست. چون اورژینال این کارها را قبلاً احمدی‌نژاد انجام داده بود و در انتخابات اخیر هم علیرضا زاکانی به مبتذل‌ترین شکل ممکن درصد تکرار آن برآمد و جز رسولی به بار نیاورد و به خاطر همان رفتارها روی دست شورای شهر مانده ولور رئیس‌شورا منکر باشد و

فاطمه کلانتری

خبرنگار گروه دیپلماسی

تأثیرات آنچه بهار عربی از سال ۲۰۱۰ با خودسوزی دست‌فروش تونس در خاورمیانه و شمال آفریقا رقم زد، با خاموش شدن شعله‌های آن، خیلی زود به تاریخ پرفرازونشین این منطقه پیوست. حضور سال گذشته رئیس‌جمهور سوریه در نشست اتحادیه عرب و پایان انزوی دمشق در میان کشورهای هم‌پانسی رامی‌توان آغازی بر خوانش آخرین صفحات بهار عربی در میان کشورهای منطقه دانست. در این میان اما تلاش‌های چندساله رجب‌طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه برای ازسرگیری روابط با سوریه به دلیل چالش‌هایی مهم، هنوز به سرانجام نرسیده است. در آخرین اظهارات، اردوغان تیرماه اعلام کرد که فرایند ازسرگیری روابط با سوریه تا این لحظه مثبت بوده و آنکارا امیدوار است به‌زودی گام‌های ملموسی را در این زمینه بردارد. رئیس‌جمهوری ترکیه گفت: «آنکارا هر زمان که لازم باشد از بشار اسد برای گفت‌وگوهای احتمالی جهت احیای روابط بین دو کشور دعوت خواهد کرد. هیچ دلیلی برای نداشتن روابط دیپلماتیک با سوریه وجود ندارد. ما با هم برای بهبود روابط کار خواهیم کرد، همان‌طور که در گذشته کار کردیم.»

احیای سیاست تنش صفر

رجب‌طیب اردوغان که در طول دو دهه گذشته بارها سیاست حزب متبوع خود مبنی بر سیاست تنش صفر با همسایگان را نقض کرده و به نوعمانی‌گری روی آورده بود، در سال‌های اخیر اما برای احیای این سیاست در دولت خود تلاش کرده است؛ قطع روابط دیپلماتیک با مصر در پی حمایت از اخوان المسلمین و در نهایت سقوط محمد مرسی در سال ۲۰۱۳ به وسیله ارتش که موجب شد آنکارا، دولت عبدالفتاح السیسی را دولت کودتاجیان بنامد و تنش در روابط با عربستان پس از کشته شدن جمال خاشقچی در در استانبول که رئیس‌جمهور ترکیه به صورت تلویحی، ولیعهد سعودی را عامل این جنایت معرفی کرد، از جمله موارد ناقص سیاست منطقه‌ای ترکیه در این سال‌ها محسوب می‌شود که با

قطره محال اندیش

به بهانه نطق دیروز امیرحسین ثابتی در مخالفت با معرفی عباس عراقچی

مجلس ندارد. اگر داشتند محمداقرباللیاف در صدر نمی‌نشست و جایی هم برای ثابتی جوان در آن بالا منظور می‌شد. اما اگر این نطق موجه برنینگخته و تأثیری ندارد چرا این یادداشت به او آنچه گفته می‌پردازد؟ چون از تغییر فضای سیاسی به نسبت ایام انتخابات مجلس حکایت می‌کند و به بهانه آن می‌توان بر موارد دیگری درنگ کرد:

مجری پیشین تلویزیون در واقع سخن‌تازه‌ای مطرح نکرده است. سال‌هاست به تبعیت از بزرگ‌تر خود در کیهان این مطالب را علیه توافق هسته‌ای بر زبان می‌آورد در حالی که نه بدیلی برای برجام نشان داده‌اند و نه مردم فراموش کرده‌اند برجام برای نجات ایران از دست‌بخت سعید جلیلی - مراد مقتدای ثابتی جوان - شکل گرفت و اگر دولت احمدی‌نژاد و مذاکرات بی‌حاصل و فرسایشی سعید جلیلی به قطعنامه‌های تحریمی نینجامیده بود چه‌نیاز به طرف و عراقچی و تخت‌روانچی تا بخوانند برای بازگشت به وضعیت قبل به آب و آتش بزنند. رفتار کودکانه امیرحسین ثابتی در مجلس که فیلمی

نگاه
هم‌میهن

مهرداد خدییر

معاون سردبیر

نطق پرحرارت و سرشار از خشم و غیظ دیروز امیرحسین ثابتی، نماینده جوان مجلس شورای اسلامی علیه پیشنهاد عباس عراقچی برای وزارت امور خارجه موج چندانی در جامعه برنینگخته و موقعیت وزیر پیشنهادی را به مخاطره نینداخته و به عکس انتخاب او قطعی به نظر می‌رسد. نکته‌های عباس عراقچی که به نظر می‌رسد دیگر وزیران پیشنهادی نیز اگر بر اساس توافق پیشینی معرفی شده باشند از سد مجلس می‌گذرند و هیاهوی نمایندگان متمایل به جبهه‌یابادی به جایی نمی‌رسد چرا که برخلاف تصور اولیه وزن زیادی در